Serleg - ún. harangvirág-serleg

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	19117
Készítés ideje:	1570 - 1600
Készítés helye:	Nürnberg
Jelzés:	jelzetlen
Anyag:	aranyozott ezüst
Technika:	cizellált; öntött díszítés; trébelt díszítés
Méretek:	magasság: 20 cm talpátmérő: 9 cm szájátmérő: 11 cm súly: 372,7 g

A 16. századi céhszabályok szerint Közép-Európa-szerte a mesterré válás egyik feltétele volt a harangvirág formájú serlegek készítése. A század utolsó negyedéből jónéhány ilyen serleg maradt fenn különböző gyűjteményekben. Az itt bemutatott példány a tárgytípus kialakulásának helyszínéről, a korabeli Európa első számú ötvösközpontjából, Nürnbergből származik.

Háromkaréjos talpon álló serleg stilizált harangvirág alakú edénytestét gazdag és változatos trébelt ornamen&shy tika díszíti. A szájperem alatti hat kartusban egy-egy részeg puttófigura látható különböző állatok (birka, oroszlán, kutya, majom, sertés) társasá&shy gában, mintegy a túlzásba vitt borivás káros következményeire figyelmeztetve: egyikük alszik, a másik fegyverrel hadakozik, a harmadik csörgősipkában bolondozik, a többi tót&shy ágast áll, ültében eldől [?] és fekve öklendezik. A kíméletlenül naturális ábrázolások a nürnbergi Peter Flötnernek (1485–1546) az ittasság fokozatait bemutató, a Noé-történethez kapcsolódó népmeseciklusokkal összefüggő rézmetszetei nyomán készültek. A bortól megmámorosodott puttók alakjait a serleg alsó részén három mitológiai figura (Klió, Kronosz és Danaé) kíséri.

A 16. század utolsó negyedéből mintegy tíz analóg példányát tartja számon a nemzetközi szakirodalom. Ezek közül a nürnbergi Germanisches Nationalmuseum harangvirág-serlege (*Akeleipokal*) áll közeli kapcsolatban az itt bemutatott serleggel (ld. itt).

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 142. (Pandur Ildikó)
- Szerk.: Mikó Árpád: *Jankovich Miklós (1773-1846) gyűjteményei*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2002. - Nr. 83. (Békési Éva)
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 214.
- a kiállítást rendezte: Szilágyi András, Békési Éva: *Nürnbergi ötvösmunkák: XV-XIX. század*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 61.
- szerző: Szilágyi András, Ács Piroska: *Művészet és Mesterség. Fémművesség*. Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 1989. (Szilágyi András)
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 162. (Szilágyi András)
- Szerk.: Voit Pál: Ötvösművészet. *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - és 27. kép (Weiner Piroska)
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 113.
- Mihalik Sándor: Die ungarische Beziehungen des Glockenblumenpokals. *Acta Historiae Artium*, 6. (1959). 1959. - 44-47.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 11.
- Szerk.: Hampel József: A bor hatásainak allegoriái régi ötvösműveken. *Archeologiai Értesítő*, 19. új évfolyam, 3. füzet. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1899. - p. 196-206 (Mihalik József)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

- Szerk.: Hampel József: Nürnbergi mesterpoharak. *Archeologiai Értesítő*, 7. új évfolyam. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1887. - p. 41-45 (Radisics Jenő)
- Radisics Jenő: Harangvirág-serleg. *Művészi Ipar*, 1. (1885-86). 1886. - 170-177.
- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat, Budapest, 1884. - III. terem, XVI. szekrény, Nr. 7.

